

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kameň 2014 – 2020

masvrsatec@masvrsatec.sk

+421 (0) 32 64 01 072

ČASŤ 1 – Analytická časť

Analytická časť PHSR prináša komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie - aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Analytická časť PHSR zároveň obsahuje i odhad budúceho možného vývoja a prípadné riziká vo väzbe na relevantné stratégie. Analýza informácií, databáz, kvantitatívnych a kvalitatívnych dát odhaľuje i vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Formulár č. A 1 - Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Školstvo a vzdelávanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Zdravotníctvo	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Sociálna starostlivosť	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Ekonomická situácia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk

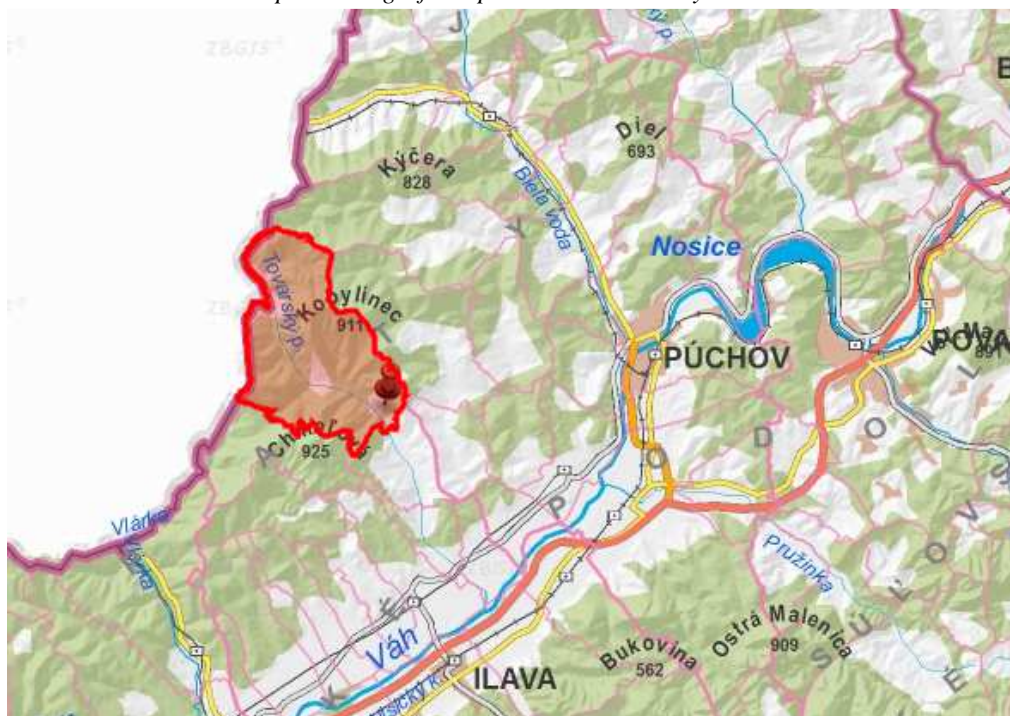
Zdroj: spracovanie autora

ČASŤ 1.1 Analýza vnútorného prostredia

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Katastrálne územie obce sa rozkladá v severnej časti Bielych Karpát ako súčasť Červenokamenskej doliny. Je prihraničnou obcou, prechádza cez ňu hraničný priechod s Českou republikou. Administratívne sa nachádza v okrese Ilava. Nad obcou sa vypínajú výrazné vápencové bralá. Červenokamenské bradlo – vápencový monolit, týčiaci sa do výšky 45 m, vytvára celému okoliu vysokú estetickú hodnotu. V strede obec dosahuje nadmorskú výšku 361 m. n. m. GPS súradnice: 49°05'11"S 18°11'09"V

Mapa 1: Geografická poloha obce Červený Kameň

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; Mapový klient ZBGIS

Dopravné siete

Dopravné spojenie v obci je zabezpečené cestnými komunikáciami II. a III. triedy. Cesty sú vo vyhovujúcom stave, myslí si to 67 % občanov, ktorí sa zapojili do prieskumu verejnej mienky. 61 % respondentov si tiež myslí, že vo vyhovujúcom stave sú aj chodníky nachádzajúce sa v obci. Potrebné je len dobudovanie chodníkov v areáli cintorína.

Dopravná dostupnosť z obce do väčších miest je obmedzená vzdialenosťou.

Technická infraštruktúra a stav verejných budov

Obec je kompletne plynofikovaná a elektrifikovaná. Podľa posledného sčítania obyvateľstva v roku 2011 je napojených na plyn 148 domácností, 49 nie je napojených a u 102 domácností sa nepodarilo tento údaj zistiť.

Obec Červený Kameň má vo vlastníctve niekoľko budov. Takmer všetky sú v nevyhovujúcom technickom stave. Budova OcÚ je momentálne energeticky veľmi náročná. Potrebná by bola rekonštrukcia vykurovacieho systému, zateplenie budovy, výmena strechy a okien, čím by sa znížili náklady na vykurovanie budovy. Ide teda o kompletnú rekonštrukciu, ktorú budova potrebuje. V rámci podpory turistiky a využitia voľného času je k dispozícii Dom športu, ktorý je potrebné zrekonštruovať. Ide predovšetkým o výmenu okien a strechy. Tiež je v nevyhovujúcom stave interiér budovy, ktoré je potrebné vymeniť. Výmena okien a strechy je potrebná aj v ďalších verejných budovách, a to na požiarnej zbrojnici, v dome smútku a na budove pošty. Obmedzením v riešení nevyhovujúceho stavu verejných budov je nedostatok vlastných finančných prostriedkov samosprávy obce.

Podnikateľská sféra a trh práce

Podľa stavu zápisov v obchodnom registri príslušného súdu a registrácie na živnostenskom úrade má sídlo na území obce k 31. 08. 2014 8 spoločností s ručením obmedzeným, 2 akciové spoločnosti, jedno družstvo a 73 fyzických osôb – živnostníkov.

Priamo v obci existuje niekoľko prevádzok. Základné potraviny sú pre občanov dostupné v troch prevádzkach. Je tu tiež prevádzka s rozličným tovarom a vo voľnom čase môžu občania navštíviť miestne Pohostinstvo Hajdúch. Najväčším podnikom je Agrofarma Červený Kameň, ktorá je zamestnávateľom nielen občanov priamo z obce, ale tiež z okolia. Hlavným predmetom jej činnosti je spracovanie kravského a ovčieho mlieka a výroba tradičných slovenských špecialít.

Priamo v obci je zamestnaných 57 obyvateľov. Zvyšok pracujúcich odchádza do zamestnania, ich podiel predstavuje 85 % zamestnaných občanov. Táto situácia vznikla najmä v dôsledku nedostatku pracovných príležitostí priamo v obci. Väčšina obyvateľov pracuje v odvetviach priemyslu a službách.

Tabuľka 1: Najviac zastúpené odvetvia hospodárstva, v ktorých pracujú občania obce Červený Kameň

Odvetvie hospodárstva	Muži	Ženy	Spolu	Z toho dochádza do zamestnania
Výroba potravín	24	28	52	45
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	12	18	30	26
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	7	15	22	18
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	9	11	20	18
Vzdelávanie	8	11	19	17
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	12	7	19	17
Ostatné odvetvia hospodárstva	148	74	222	186
Spolu	220	164	384	327

Zdroj: ŠÚ SR, krajská správa Trenčín; údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011

Vývoj v evidencii nezamestnaných odzrkadľuje zvyšujúci sa trend v počte nezamestnaných v obci. V skupine nezamestnaných občanov predstavujú vyšší podiel muži. Nezamestnanosť v obci od roku 2009 mierne klesala, avšak v posledných dvoch rokoch sa opäť dostala na rovnaké hodnoty, aké dosahovala na začiatku sledovaného obdobia.

Tabuľka 2: Prehľad počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2009 – 2013 v obci Červený Kameň

Červený Kameň	2009		2010		2011		2012		2013	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Nezamestnanosť	19	18	13	9	16	11	22	15	20	18
SPOLU	37		22		27		37		38	
Bázický index	100		59, 46		72, 97		100		102, 70	

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín; spracovanie autora

Cestovný ruch

V priestoroch školy je zriadené múzeum obce, ktoré zachytáva dávnu minulosť predkov. Múzeum však nie je označené, chýba jeho propagácia, ktorá by mohla prilákať viac turistov. Celkovo propagácia prírodných a historických krás obce je nedostatočná. Obec sa snaží pravidelne o aktualizovanie propagačných materiálov, avšak povedomie potenciálnych návštevníkov o možnostiach turistiky a využitia voľného času na území Červeného Kameňa je nedostatočné. Služby v oblasti cestovného ruchu tiež nie sú dostatočne rozvinuté. Občerstvenie pre turistov ponúka len Pohostinstvo Hajdúch.

SOCIÁLNA OBLASŤ**Demografia**

Obec Červený Kameň patrí počtom obyvateľov medzi menšie obce (1 218. miesto v rámci SR). Tabuľka 3 vyjadruje vývoj obyvateľstva v rokoch 2008 – 2013. V celom sledovanom období počet obyvateľov klesal, len v roku 2010 bol zaznamenaný mierny nárast, čo bolo spôsobené najmä prisťahovaným väčšieho počtu obyvateľov do obce. V roku 2013 bol počet obyvateľov o 6, 43 % nižší ako na začiatku sledovaného obdobia.

Tabuľka 3: Vývoj počtu obyvateľov v obci Červený Kameň od roku 2008 do roku 2013

Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	Prírastok/Úbytok absolútne/ v %		Index rok 2008 = 100
2008	747	369	378	-	-	100
2009	733	361	372	-14	-1, 87	98, 13
2010	744	365	379	+11	+1, 50	99, 60
2011	711	348	363	-33	-4, 44	95, 18
2012	709	347	362	-2	-0, 28	94, 91
2013	699	346	353	-10	-1, 41	93, 57

Zdroj: ŠÚ SR, krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

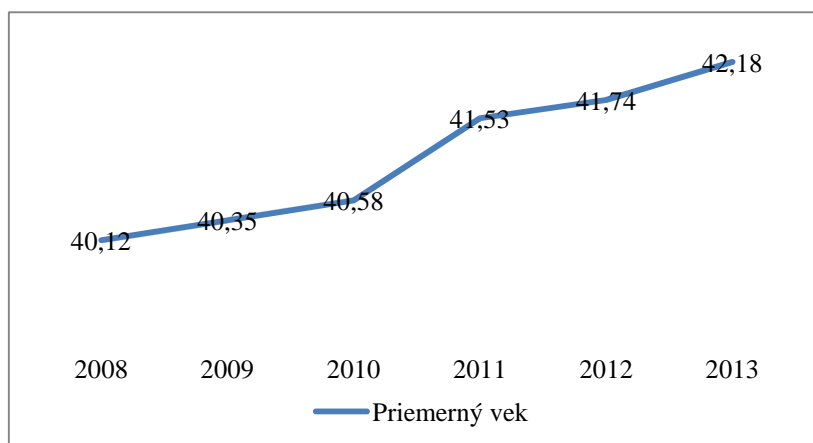
Veková štruktúra

Vo vekovej štruktúre obce prevládajú obyvatelia v produktívnom veku. Počas prvých dvoch rokov sledovaného obdobia bol ich podiel na celkovom počte obyvateľov 63 %. V ďalších troch rokoch táto skupina tvorila 72 % obyvateľstva. Táto zmena bola spôsobená najmä prevzatím novo definovaných ekonomických vekových skupín, ktoré zaraďujú do produktívnej skupiny občanov v rozpätí 15 – 64 rokov bez ohľadu na pohlavie. Naopak, v poproduktívnej vekovej kategórii sme zaznamenali pokles. Negatívnym javom je vysoký počet obyvateľov v poproduktívnom veku

a nízky podiel osôb v predproduktívnom veku, takže môžeme predpokladať aj v budúcnosti starnutie obyvateľstva.

Priemerný vek obyvateľstva v obci neustále rastie. Priemerný vek žien bol v celom období vyšší, ako priemerný vek mužov. Najvyššie hodnoty u žien dosahoval tento ukazovateľ v roku 2010, kedy bol priemerný vek žien 40, 93 rokov veku. Najnižšie hodnoty vykazoval v roku 2013, a to 43, 07 rokov veku. U mužov dosahoval ukazovateľ priemerného veku najvyššie hodnoty v roku 2013, a to 41, 27 rokov veku, najmenšie hodnoty v roku 2008, kedy bol priemerný vek mužov 40, 12 rokov veku.

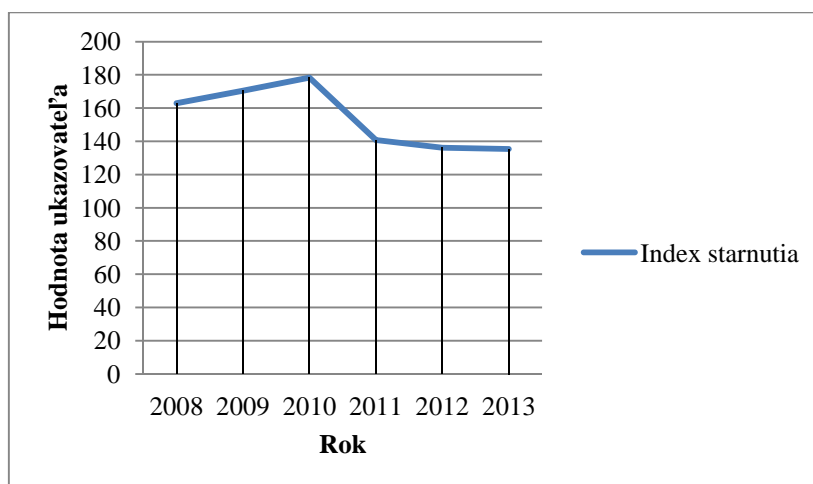
Graf 1: Vývoj priemerného veku obyvateľstva v rokoch 2008 – 2013 v obci Červený Kameň

Zdroj: ŠÚ SR krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

Vekovú štruktúru obyvateľstva môžeme charakterizovať vzhľadom na index starnutia ako regresívnu, keďže v celom sledovanom období bola hodnota ukazovateľa vyššia ako 100. V roku 2010 dosiahol tento ukazovateľ najvyššiu hodnotu, a to 178, 35. V nasledujúcich rokoch sa hodnota indexu starnutia znižovala, čo spôsobilo najmä prijatie nového definovania ekonomických vekových skupín z Európskej únie.

Graf 2: Vývoj indexu starnutia v rokoch 2008 – 2013 v obci Červený Kameň

Zdroj: ŠÚ SR krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

Bývanie

Bývanie v obci bolo k poslednému sčítaniu obyvateľstva (SODB 2011) zabezpečené spolu 299 domami, z čoho trvale obývaných bolo 209, t. j. 71, 58 %. V obci sa nachádza 205 rodinných domov a 2 bytové domy. V posledných troch rokoch sledovaného obdobia bol zaznamenaný zníženie počet prisťahovaných obyvateľov. Naopak, negatívom je sťahovanie ľudí z obce. Obec má záujem o podporu bývania, avšak obmedzením je nedostatok stavebných pozemkov. Samospráva obce nevlastní pozemky, ktoré by ponúkla na individuálnu bytovú výstavbu. Disponuje však nevyužívanými budovami, ktoré by v prípade priaznivej finančnej situácie mohli v budúcnosti slúžiť na bývanie. Budovy, ktoré by mohli byť využité na tieto účely, sú budova bývalej materskej školy a budova hraničnej polície.

Tabuľka 4: Prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva v obci Červený Kameň rokoch 2008 - 2013

Ukazovateľ	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stav obyvateľstva	747	733	744	711	709	699
Narodení	9	7	8	2	8	6
Zomrelí	12	15	7	10	10	7
Demografické saldo	-3	-8	+1	-8	-2	-1
Pristťahovaní	11	3	17	8	5	6
Odstťahovaní	5	9	7	18	5	15
Migračné saldo	+6	-6	+10	-10	0	-9
Celkový prírastok/úbytok	+3	-14	+11	-18	-2	-10

Zdroj: ŠÚ SR, krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

Školstvo

Priamo v obci je zriadená základná škola, v ktorej sa žiaci učia v spojených ročníkoch. Školský vzdelávací program je zameraný na rozvoj environmentálneho cítenia, rozvoj športových aktivít a regionálnej výchovy. To všetko s využitím moderných informačno - komunikačných technológií vo vzdelávacom procese. V škole pracuje aj špeciálny pedagóg. Žiaci sa učia anglický jazyk v súlade so Štátnym vzdelávacím programom. Fungujú tu dva krúžky: environmentálny krúžok a Vševedko pod vedením pedagógov. Aktívna je aj materská škôlka. Sídli v spoločnej budove so základnou školou. Stravovanie žiakov je zabezpečené v školskej jedálni.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci sa nenachádzajú zariadenia poskytujúce trvalú zdravotnú starostlivosť. Do obce chodila lekárka, ktorá poskytovala zdravotnú starostlivosť raz za týždeň. V súčasnosti už obec nenavštevuje. Zdravotná starostlivosť a služby lekárne sú občanom poskytované v zdravotnom stredisku v Pruskom, ktoré je od obce vzdialené cca. 10 km. Cca. 14 km od obce sídli v meste Ilava nemocnica s poliklinikou.

Z prieskumu verejnej mienky vyplynulo, že zdravotná starostlivosť patrí medzi služby, ktoré občanom chýbajú v obci najviac.

Šport a voľný čas

V obci sú priaznivé podmienky pre rozvoj aktivít na využitie voľného času. Oblúbeným športom je futbal, ktorý muži trénujú na futbalovom ihrisku na začiatku obce. V areáli sa nachádza

aj Dom športu, ktorý slúži ako ubytovacie zariadenie pre turistov. Priestory budovy sa postupne rekonštruujú a modernizujú z vlastných prostriedkov obce.

Okrem futbalových turnajov sa v obci konajú aj súťaže v stolnom tenise a šachové turnaje. Oblíbené sú turistické pochody, ktoré organizuje Klub slovenských turistov. V zimných mesiacoch je pri priaznivých podmienkach funkčný lyžiarsky vleč SKI Košová.

Spoločenský život

Priamo v obci pôsobí niekoľko spolkov a združení, ktoré ovplyvňujú kvalitu života občanov, a to najmä v oblasti kultúry, športu a aktivít voľného času. Najvýznamnejšími združeniami sú Futbalový klub ČK, Stolnotenisový oddiel ČK, Klub slovenských turistov ČK, Jednota dôchodcov ČK a Dobrovoľný hasičský zbor ČK. V letných mesiacoch pripravuje už niekoľko rokov aktivity pre deti letný detský tábor Spod skál.

Medzi občanmi existujú dobré vzťahy, čo sa odráža aj na bohatom spoločenskom živote v obci a organizovaní rôznych aktivít a podujatí. Život obyvateľov bol vždy spätý s množstvom zvykov, obradov, z ktorých mnohé vďaka tradovaniu pretrvávajú až dodnes.

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Obec sa nachádza v krásnom prírodnom prostredí Bielych Karpát, čo je zároveň jej najväčšou výhodou a silnou stránkou, ktorá každoročne priláka mnoho turistov. Hydrologickou osou územia je Tovarský potok, ktorý pramení na južných svahoch Končitej a Požára v Kýčerskej hornatine. Negatívnym javom je znečisťovanie potoka v dôsledku poľnohospodárskej činnosti agrofarmy.

Z hľadiska pedologického prevažujú v západnej časti územia kyslé hnedé pôdy. Podľa skeletovitosti ide o pôdy piesočnatohlinité, hlinité až štrkovité. Vo východnej časti katastrálneho územia prevažujú rendziny a hnedé pôdy. Bonita lesnej pôdy je dobrá, poľnohospodárska je však málo produkčná.

Z hľadiska podnebného leží územie v mierne teplej oblasti, vlhkej podoblasti mierne teplého, vlhkého vrchovinného okrsku. Časť územia na severe a východe má charakter chladnej oblasti mierne chladného okrsku. Priemerná ročná teplota sa pohybuje v rozmedzí 5 až 7° C, priemerný ročný úhrn zrážok je 800 až 1000 mm.

Prevažnú časť z územia obce zaberá nepoľnohospodárska pôda, jej podiel na celkovej výmere je 78 %, z čoho takmer 70 % tvoria lesné pozemky, čo znamená dostatočnú zásobu drevnej hmoty. Zvyšných 8 % vodné plochy, zastavané plochy a ostatné. Poľnohospodárska pôda sa rozprestiera na ploche 7 286 km², čo je 22 % z celkovej výmery územia obce.

Tabuľka 5: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia obce v m²

Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda SPOLU	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
32 585 713	7 285 790	249 318	0	0	159 238	0	6 877 234
100 %	22, 36 %	0, 77 %	0	0	0, 49 %	0	21, 11 %

Zdroj: ŠÚ SR krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

Tabuľka 6: Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia obce

Celková výmera územia obce	Nepoľnohospodárska pôda SPOLU	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha
32 585 713	25 299 923	22 877 172	406 198	531 427	1 485 126
100 %	77, 64 %	70, 21 %	1, 25 %	1, 63 %	4, 56 %

Zdroj: ŠÚ SR krajský úrad Trenčín; spracovanie autora

Vodovodná sieť

Vodovodná sieť v obci nie je prístupná. Vodovod v obci bol naprojektovaný, sú natiiahnuté rozvody, avšak chýba rezervoár, na ktorý obec nemá financie. Ďalšou prekážkou je slabá výdatnosť prameňa, ktorý sa v obci nachádza a ktorý využíva aj Agrofarma Červený Kameň, ktorá je jej vlastníkom. V predchádzajúcich dvoch rokoch tento prameň v dôsledku veľmi teplého počasia vyschol. Riešením pri hľadaní vodného zdroja by mohlo byť uskutočnenie vrtov. Spod Vršatca pramení ďalší potok, ktorý však nie je možné využívať, a to kvôli prítomnosti chráneného mloka. Neexistenciu vodovodu vnímajú aj občania ako najväčší nedostatok života v obci Červený Kameň. Táto skutočnosť vyplynula z prieskumu verejnej mienky.

Kanalizačná sieť

V obci je čiastočne vybudovaná splašková kanalizácia a čistiareň odpadových vôd. Čističku vlastní Agrofarma Červený Kameň. Je na ňu pripojených 60 domácností. Ostatné domácnosti agrofarma nemá záujem napojiť, a to kvôli niektorým obyvateľom, ktorí čističku využívajú, ale za služby neplatia.

Odpadové hospodárstvo

Komunálny odpad občania ukladajú do zberných nádob, ktoré majú umiestnené pred rodinnými a bytovými domami. Zberné nádoby sa vyprázdňujú 2 - 3 krát mesačne. Vývoz uskutočňuje Obec Pruské. Každý vývoz sa vyhlasuje v miestnom rozhlase a harmonogram je zverejnený aj vo vývesných tabuliach v obci.

Obec Červený Kameň separuje nasledovné zložky komunálneho odpadu: sklo, plasty, papier. Tieto zložky komunálneho odpadu sú povinní držitelia komunálneho odpadu vytriediť. Občania dostali do domácností vrecia, do ktorých zberajú PET-flaše.

ČASŤ 1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Najväčšiu príležitosť v rozvoji obce vidia obyvatelia v oblasti cestovného ruchu, kultúry a športu. Tieto výsledky vychádzajú z prieskumu verejnej mienky, kde sa 29 % priklonilo k cestovnému ruchu, 21 % ku kultúre a športu a 17 % k rozvoju v oblasti malého podnikania.

Obec má potenciál pre rozvoj turizmu, ktorý je už v súčasnosti obľúbenou aktivitou na území, a to vďaka unikátnej prírode, ktorá obec obkolesuje. Príležitosťou je udržanie turistov na území obce, čo sa môže dosiahnuť budovaním ubytovacích kapacít, zlepšením služieb a propagáciou obce. Zameraním sa na rozvoj siete cestovného ruchu by mohli v obci vzniknúť nové pracovné miesta, čím by sa zároveň postupne zvyšovala úroveň kvality života obyvateľov.

Vzhľadom na to, že Červený Kameň je pohraničnou obcou, má výhodné podmienky v oblasti cezhraničnej spolupráce s obcami v Českej republike pri realizácii rôznych projektov a získaní financií na tieto projekty. Príležitosťou pre získanie financií na realizáciu rôznych aktivít je aj členstvo v MAS Vršatec, ktorej členom je obec od roku 2008. Vzhľadom na to, že samospráva nedisponuje dostatkom vlastných finančných zdrojov na realizáciu veľkých projektov, je príležitosťou získanie financií z fondov Európskej únie a zo štátneho rozpočtu. Tu však zároveň vznikajú ohrozenia v podobe administratívnej náročnosti pri predkladaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok, takže je potrebné disponovať dostatočnými kapacitami na prípravu projektov. Tiež tu vzniká riziko neúspešnosti žiadostí na čerpanie financií vzhľadom na vysokú konkurenciu v rámci Slovenskej republiky.

SOCIÁLNA OBLASŤ

V rozvoji sociálnej oblasti má dôležitú úlohu udržanie obyvateľov v obci a vytvorenie takých podmienok pre bývanie, ktoré zabráni ľuďom v sťahovaní do väčších miest, a zároveň prilákajú nových obyvateľov. Vplyv na túto situáciu bude mať nielen dostatok stavebných pozemkov, ale tiež zlepšenie celkovej úrovne života v obci, na ktorú bude mať vplyv aj vybudovanie vodovodu, čo je pre obec prioritou do budúcnosti. Pri získavaní pozemkov vhodných pre individuálnu bytovú výstavbu vzniká pre samosprávu príležitosť v spolupráci s Agrofarmou Červený Kameň.

V rámci „mäkkých aktivít“ bude dôležité pokračovanie v organizovaní tradičných podujatí, v oblasti kultúry a športu, čím sa budú prehlbovať medziľudské vzťahy a zachová sa spoločné bohatstvo v podobe tradícií a zvykov.

Ohrozenie v dôsledku obmedzenej dopravnej dostupnosti vzniká v podobe zníženej dostupnosti akútnej zdravotnej starostlivosti pri nepredvídateľných javoch. Dôležité bude udržanie základnej školy a materskej školy, ktorých fungovanie uľahčuje život rodín s deťmi. Vzhľadom na to, že budova, kde ZŠ s MŠ sídli, musí byť vykurovaná, je existencia vzdelávacieho objektu stále výhodnejšia, ako by sa mala zrušiť kvôli nízkemu počtu žiakov. Preto bude aj v budúcnosti snaha o jej udržanie.

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Ohrozenie v oblasti životného prostredia predstavuje predovšetkým nepriaznivá situácia s kanalizáciou. Na kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd, ktorá je vo vlastníctve agrofarmy, je napojených niekoľko obyvateľov, avšak ďalších obyvateľov vlastník nemá v pláne pripojiť. Obec má záujem o vybudovanie kanalizácie pre všetky domácnosti, avšak existuje tu opäť obmedzenie v podobe nedostatku financií na realizáciu tohto náročného projektu. Na základe prieskumu verejnej mienky sme zistili, že 19 % domácností (respondentov) je pripojených na kanalizáciu, 51 % nie je pripojených, ale mali by záujem sa pripojiť a 30 % respondentov nemá záujem pripojiť sa na kanalizáciu. Momentálne je v dôsledku využívania žump ohrozená čistota spodných vôd.

Negatívnym javom je aj zosuv pôdy, ktorý ohrozuje občanov. Potrebné by bolo vybudovanie oporných múrov, ktoré by zosuvom zabránili. Nežiaduce je taktiež znečisťovanie Tovarského potoka.

Formulár č. A 6 - STEEP analýza

Sociálne	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie populácie	Zvyšovanie odvodového zaťaženia	Zosuvy pôdy	Politika vlády v konkrétnej oblasti	Pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych a spoločenských podujatí
Zvyšovanie ekonomickej závislosti obyvateľstva	Nízke podielové dane	Vytváranie čiernych skládok	Legislatíva	Dobrovoľná práca občanov
	Vplyv daňovej politiky			Tímová spolupráca
	Racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov v samospráve a obecných budovách			

ČASŤ 1.3 Zhodnotenie súčasného stavu územia

Formulár č. A 5 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> blízkosť hraničného priechodu pokojné prostredie v blízkosti prírody turistický ruch existencia základnej a materskej školy v obci existencia veľkého zamestnávateľa lokálpatriotizmus dobré vzťahy medzi občanmi dlhoročná tradícia v organizovaní kultúrnych, spoločenských a športových podujatí záujem občanov o udržiavanie zvykov a tradícií vysoká aktivita miestnych spolkov a združení a ich podieľanie sa na kultúrnom živote nevyužívané budovy vo vlastníctve obce vhodné na bývanie 	<ul style="list-style-type: none"> starnutie obyvateľstva znižovanie počtu obyvateľov nedostatok služieb pre turistov nedostatočná propagácia obce nedostatočná zdravotná starostlivosť v obci nevybudovaná vodovodná sieť nevyhovujúci technický stav verejných budov energetická náročnosť verejných budov nedostatočné možnosti na bývanie nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci nedostatok stavebných pozemkov vo vlastníctve obce znečisťovanie potoka
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> udržanie turistov na území obce cezhraničná spolupráca získanie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie a zo štátneho rozpočtu členstvo v MAS Vršatec spolupráca s Agrofarmou Červený Kameň pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych a spoločenských podujatí udržanie ZŠ a MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> zosuvy pôdy nezáujem ľudí o prisťahovanie administratívna náročnosť pri ŽoNFP znížená dostupnosť akútnej zdravotnej starostlivosti nedostatok finančných zdrojov obce nedostatočné kapacity na prípravu projektov ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch neúspešné projekty na čerpanie finančných prostriedkov z rozpočtu SR a EÚ,

Formulár č. A 14 - Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Technické	Verejné budovy vo vlastníctve obce	Nedostatok financií na obnovu verejných budov	Energetická náročnosť udržiavania budov	90 %
Ekologické	Obyvatelia	Zosuvy pôdy	Ohrozená bezpečnosť obyvateľov	80 %
Sociálne	Rozvoj obce	Obyvatelia – sťahovanie ľudí z obce	Znižovanie počtu obyvateľov	80 %
Ekonomické	Rozpočet obce	Štát a jeho politika	Nízke zdroje na rozvoj obce	90%

ČASŤ 2 - Strategická časť

Strategická časť PHSR nadväzuje na analytickú časť. Záver analytickej časti obsahuje analýzu a hodnotenie možných rizík. Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Strategická časť obsahuje:

- víziu územia
- formuláciu a návrh stratégie
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Stanovenie vízie predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec Červený Kameň dosiahnuť z dlhodobého hľadiska. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie nasledujúcich 6 rokov a postupov na ich dosiahnutie.

Obec Červený Kameň má stanovenú nasledovnú víziu, ktorá zodpovedá dosiahnutým výsledkom počas rokov 2007-2013 a aj očakávaniam do roku 2020:

Formulár č. S 1 - Plánovací formulár – Vízia

„Obec Červený Kameň bude atraktívnym miestom pre svojich obyvateľov, ako aj pre návštevníkov, ktorí budú územie obce aj naďalej navštevovať kvôli jej unikátnej prírode a pokojnému prostrediu. Občanom bude ponúkať kvalitné podmienky pre život a rozmanité kultúrne a spoločenské zázemie.“

Rozvojová stratégia

Na základe komplexnej analýzy územia obce Červený Kameň a určenia slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej, môžeme určiť rozvojovú stratégiu obce a jej prioritné ciele.

Strategickým cieľom obce je ***„Zvyšovanie počtu obyvateľov vytvorením kvalitných podmienok pre život a zachovávaním tradičných spoločenských hodnôt.“***

Na základe uvedených skutočností boli navrhnuté jednotlivé aktivity v rámci hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, ktoré pri ich postupnej realizácii budú viesť k napĺňaniu strategického cieľa obce Červený Kameň.

1. Prioritná oblasť - HOSPODÁRSKA

Projekty smerujúce k rozvoju hospodárskej oblasti budú zamerané najmä na rekonštrukcie verejných budov, dobudovanie technickej infraštruktúry a rozvoj cestovného ruchu. Potrebné bude dobudovanie chodníkov, a to najmä v areáli cintorína, rekonštrukcia verejného rozhlasu, autobusových zastávok, rekonštrukcie mostov a lávok, ktoré sa na území obce nachádzajú (cca. 30), a tiež rekonštrukcia budovy obecného úradu, čím sa dosiahne zníženie energetickej náročnosti. Podporu cestovného ruchu by chcela samospráva obce dosiahnuť rekonštrukciou a modernizáciou Domu športu, ktorý je využívaný na ubytovanie pre turistov. Zvýšenie cestovného ruchu a turizmu by sa mohlo dosiahnuť vybudovaním vyhlídkovej veže prostredníctvom cezhraničnej spolupráce a s spolupráce so susednými obcami v Slovenskej republike. Podpora cykloturizmu bude vykonaná umiestnením cyklistického značenia na už existujúcich úsekoch cyklotrás na území obce Červený Kameň. V rámci zlepšenia komunikácie a informatizácie sa bude samospráva snažiť o zabezpečenie vyhovujúceho internetového signálu.

2. Prioritná oblasť - SOCIÁLNA

Rozvoj sociálnej oblasti bude smerovať predovšetkým k zlepšeniu kvality života prostredníctvom vytvárania priaznivých podmienok pre bývanie, aktívne využitie voľného času a modernizáciu vzdelávacej výchovy. V rámci podpory bývania by mala obec v rámci spolupráce s Agrofarmou Červený Kameň záujem o vytvorenie bytových domov, príp. vzniku nových individuálnych bytových výstavieb. Zvýšenie kvality predškolskej výchovy sa dosiahne modernizáciou materskej školy, resp. zavedením interaktívnych pomôcok pre výučbu detí. Aktívne trávenie voľného času bude podporené vybudovaním multifunkčného ihriska, ktoré bude slúžiť všetkým obyvateľom Červeného Kameňa. Pozdvihnutie kultúrnej sféry by mohlo byť dosiahnuté vybudovaním priestorov určených pre kultúrne vystúpenia. Samospráva má predstavu o vybudovaní amfiteátra v priestoroch futbalového areálu. Potrebná bude tiež rekonštrukcia cintorína, najmä úprava oporného múru, vybudovanie chodníkov, rekonštrukcia externého ozvučenia a osvetlenia, vybudovanie prístrešku a rozšírenie kapacity hrobových miest.

3. Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA

Najdôležitejším projektom, ktorý ovplyvní ďalší rozvoj obce vo všetkých oblastiach, bude zabezpečenie vodovodu. Ďalším krokom bude dobudovanie kanalizácie a ČOV. Realizáciou týchto projektov sa zvýši celková úroveň kvality života obyvateľov a vytvoria sa vhodné podmienky pre prisťahovanie nových obyvateľov do obce.

V rámci environmentálnej oblasti sa bude samospráva zameriavať aj na tvorbu nových náučných chodníkov, čím sa zvýši povedomie najmä turistov o prírodných krásach a zaujímavostiach v katastri obce, a zároveň sa podporí rozvoj turizmu.

Formulár č. S 2 - Tabuľka strategických cieľov a opatrení

V í z i a					
1. Prioritná oblasť/opatrenie - Hospodárska oblasť		2. Prioritná oblasť/opatrenie - Sociálna oblasť		3. Prioritná oblasť/opatrenie - Environmentálna oblasť	
Projekt 1.1 Dobudovanie chodníkov	Projekt 1.6 Rekonštrukcia autobusových zastávok	Projekt 2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska	Projekt 2.4 Modernizácia materskej škôlky – interaktívna výučba	Projekt 3.1 Dokončenie vodovodu	Projekt 3.3 Budovanie náučných chodníkov pri prírodných studničkách
Projekt 1.2 Rekonštrukcia mostov	Projekt 1.7 Posilnenie internetizácie obce	Projekt 2.2 Podpora bývania	Projekt 2.5 Rekonštrukcia cintorína	Projekt 3.2 Dobudovanie kanalizácie a ČOV	
Projekt 1.3 Rekonštrukcia verejného rozhlasu	Projekt 1.8 Vybudovanie rozhľadne	Projekt 2.3 Zriadenie amfiteátra v areáli futbalového ihriska			
Projekt 1.4 Rekonštrukcia budovy OcÚ za účelom energetickej úspory	Projekt 1.9 Umiestnenie cyklistického značenia na existujúcich trasách				
Projekt 1.5 Rekonštrukcia a modernizácia ubytovne – Domu športu					

Zdroj: spracovanie autora

ČASŤ 3 - Programová časť

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Zmyslom programovej časti je jej príspevok k splneniu stanoveného strategického cieľa.

Formulár č. P 1 - Tabuľka opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
	Projekt 1.1 Dobudovanie chodníkov	Hospodárska
	Projekt 1.2 Rekonštrukcia mostov	Hospodárska
	Projekt 1.3 Rekonštrukcia verejného rozhlasu	Hospodárska
	Projekt 1.4 Rekonštrukcia budovy OcÚ za účelom energetickej úspory	Hospodárska
Opatrenie 2 Sociálny rozvoj	Projekt 2.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska	Hospodárska
Opatrenie 3 Rozvoj environmentálnej oblasti	Projekt 3.1 Dokončenie vodovodu	Hospodárska
	Projekt 3.2 Dobudovanie kanalizácie a ČOV	Environmentálna

Zdroj: spracovanie autora

ČASŤ 4 - Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce s formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- východiská,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR,
- akčný plán s výhľadom na roky 2015 – 2017.

ČASŤ 4.1 Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii

Pri realizácii PHSR vystupujú ako partneri samosprávy obce Červený Kameň obyvatelia obce, ktorí boli prizvaní a zúčastnili sa verejných stretnutí, kde definovali svoje požiadavky. Následne aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHSR obce. V rámci prípravy dokumentu bol vypracovaný dotazník, ktorý bol distribuovaný do domácností. Rovnako tak poslanci a zamestnanci OcÚ boli prizvaní ku konzultácii jednotlivých častí strategického dokumentu.

ČASŤ 4.2 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia

Realizácia PHSR obce je činnosťou samosprávy obce, a tá ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov. Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky poslancov, OcÚ, partnerov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. Táto činnosť naplánovaná do termínu december príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok, aj jeho prípadná aktualizácia.

Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Obecné zastupiteľstvo taktiež schvaľuje spolufinancovanie projektov. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jeho predstaviteľom je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nespádajú do právomocí a kompetencií obecného zastupiteľstva. Starosta sa spolupodieľal na príprave dokumentu, riadil proces realizácie, podpisuje schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kameň 2014 - 2020 k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám. Inštitucionálnu a administratívnu stránku zabezpečuje obecný úrad.

ČASŤ 4.3 Komunikačná stratégia

Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR v rámci povinnej i nep povinnej činnosti informovania a publicity (pri projektoch financovaných z EŠIF a dotačných titulov), alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov.

Komunikácia prebieha priamou účasťou na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Dôležitým nástrojom komunikácie je pre obec webová stránka, informačné tabule a rozhlas. Komunikácia s obyvateľmi prebieha neustále až do ukončenia platnosti PHSR. Ďalším nástrojom komunikácie sú i rokovania v rámci obecného zastupiteľstva, kde materiál na rokovanie pripravuje starosta obce v súčinnosti so zamestnancami obce. Rovnako tak hlavný kontrolór, vychádzajúc z definície jeho funkcie, môže dať stanovisko k prerokovanému materiálu.

ČASŤ 4.4 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitoringu akčného plánu a projektových zámerov obce Červený Kameň je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR počas celého obdobia platnosti dokumentu. Tieto údaje sú k dispozícii pre samosprávu a širokú verejnosť.

Samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky partnerov, OcÚ, poslancov a verejnosti, do leta v čase začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok. Táto činnosť je naplánovaná do termínu príslušného roku, kedy bude predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok, jeho prípadná aktualizácia, hodnotenie ukazovateľov vrátane korekcií v rámci pravidelného každoročného hodnotenia. V prípade nutnosti korekcií mimo stanovené termíny vykoná korekciu starosta obce. Celkový plán hodnotenia je spracovaný vo Formulári R5.

Akčný plán je zoradený podľa opatrení a aktivít. Realizáciu navrhnutých aktivít a ich monitoring zabezpečuje štatutárny zástupca obce Červený Kameň, alebo poverený pracovník obecného úradu. V niektorých prípadoch je ako realizátor danej aktivity uvedený iný subjekt (investor, prevádzkovateľ, partnerská inštitúcia a pod.) V akčnom pláne sú vymenované aktivity bežného, kapitálového a podporného charakteru v časovom slede. Ide o aktivity, ktoré je potrebné realizovať v ďalšom období. Akčný plán a projektové zámery sú spracované na základe údajov v schválenom rozpočte obce. Aktuálna verzia akčného plánu a projektových zámerov je na webovej stránke obce www.cervenykamen.sk

Správa o plnení akčného plánu a projektových zámerov bude spracovaná vždy k 1.12. príslušného roka v zmysle Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červený Kameň na obdobie 2014 - 2020.

Formulár č. R 6 - Akčný plán

Akčný plán pre hospodársku oblasť v obci Červený Kameň			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (Eur)
Projekt 1.5 Rekonštrukcia a modernizácia ubytovne – Domu športu			
Aktivita 1.5.1 Rekonštrukcia strešnej krytiny	2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 1.5.2 Rekonštrukcia okien	2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 1.5.3 Doplnenie interného vybavenia ubytovne	2016 - 2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Projekt 1.6 Rekonštrukcia autobusových zastávok			
Aktivita 1.6.1 Rekonštrukcia autobusovej zastávky v strede obce	2015	Samospráva obce Červený Kameň Dobrovoľníci	obecný rozpočet/ MAS Vršatec
Aktivita 1.6.2 Rekonštrukcia autobusovej zastávky na začiatku obce	2016	Samospráva obce Červený Kameň Dobrovoľníci	obecný rozpočet/ MAS Vršatec
Projekt 1.7 Posilnenie internetizácie obce			
Aktivita 1.7.1 Zabezpečenie centrálného zosilňovača GSM signálu	2016	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Projekt 1.8 Vybudovanie rozhľadne			
Aktivita 1.8.1 Vytvorenie partnerstva obcí, ktoré sa budú na projekte podieľať	2016	Samospráva obce Červený Kameň Partnerské obce	0
Aktivita 1.8.2 Vymedzenie vhodného miesta pre vytvorenie rozhľadne	2016	Samospráva obce Červený Kameň Partnerské obce	obecné rozpočty
Aktivita 1.8.3 Vytvorenie projektovej dokumentácie	2017	Samospráva obce Červený Kameň Partnerské obce	obecné rozpočty
Aktivita 1.8.4 Vybudovanie rozhľadne	2018	Samospráva obce Červený Kameň Partnerské obce	obecné rozpočty/ fondy EÚ
Projekt 1.9 Umiestnenie cyklistického značenia na existujúcich trasách			
Aktivita 1.9.1 Určenie miest, kde budú cykloznačky osadené	2016	Samospráva obce Červený Kameň	0
Aktivita 1.9.2 Konzultácia s MAS Vršatec kvôli osadeniu cykloznačiek	2016	Samospráva obce Červený Kameň	0
Aktivita 1.9.3 Vytvorenie značiek a ich osadenie na vybrané miesta	2016 - 2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet/ MAS Vršatec

Zdroj: spracovanie autora

Akčný plán pre sociálnu oblasť v obci Červený Kameň			
Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (Eur)
Projekt 2.2 Podpora bývania			
Aktivita 2.2.1 Zriadenie nájomných bytov v nevyužívaných budovách	2018	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 2.2.2 Vymedzenie pozemkov vhodných pre vytvorenie nových IBV	2015 - 2016	Samospráva obce Červený Kameň	0
Aktivita 2.2.3 Konzultácia s vlastníkmi pozemkov o ich odpredaní	2015 - 2016	Samospráva obce Červený Kameň	0
Aktivita 2.2.4 Vybudovanie inžinierskych sietí pre potreby IBV	2017	Samospráva obce Červený Kameň/ Investor	obecný rozpočet
Projekt 2.3 Zriadenie amfiteátra v areáli futbalového ihriska			
Aktivita 2.3.1 Vymedzenie priestoru, kde by vznikol amfiteáter	2015 - 2016	Samospráva obce Červený Kameň	0
Aktivita 2.3.2 Vybudovanie amfiteátra	2016	Samospráva obce Červený Kameň/ Investor	obecný rozpočet
Projekt 2.4 Modernizácia materskej škôlky – interaktívna výučba			
Aktivita 2.4.1 Obstaranie interaktívnych vyučovacích pomôcok	2016 - 2017	Samospráva obce Červený Kameň/ Investor	obecný rozpočet/ malé grantové schémy
Projekt 2.5 Rekonštrukcia cintorína			
Aktivita 2.5.1 Úprava oporného múru	2015	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 2.5.2 Rekonštrukcia externého ozvučenia a osvetlenia	2016	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 2.5.3 Zvýšenie kapacity hrobových miest	2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet
Aktivita 2.5.4 Vybudovanie prístrešku	2017	Samospráva obce Červený Kameň	obecný rozpočet

Zdroj: spracovanie autora